

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.044/2020/4. szám

A felperes:

felperes (cím1.)

A felperes képviselője:

ügyvéd (cím3.)

Az alperes:

alperes (cím1.)

Az alperes képviselője:

ügyvéd (cím5.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 10. sorszám alatt

A per tárgya:

személyiségi jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

5.P.20.623/2019/9. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, és az alperest sérelemdíj címén terhelő marasztalás összegét 800.000 (nyolcszázezer) forintra és ennek az elsőfokú ítélet szerinti kamataira felemeli, amelynek megfizetésére az alperes tizenöt napon belül köteles.

Mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben és az állam javára meg nem fizetett eljárási illetékben való marasztalását, és kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 50.800 (ötvenezer-nyolcszáz) forint elsőfokú perköltséget.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperest az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben töltött jogerős szabadságvesztés büntetése során, 2017. január 6. napján az alperes állományába tartozó két tiszthelyettes bántalmazta. A 3. számú zárkában egyikük egy alkalommal tenyérrel arcul ütötte, amitől a felperes földre esett, majd a másik tiszthelyettes a földön fekvő felperest két alkalommal tenyérrel a fején megütötte, és két alkalommal a felső testébe rúgott. A bántalmazástól a felperes látható sérülést nem szenvedett el, annak hatására azonban bevizelt. Az elkövetők büntetőjogi felelősségét a büntetőbíróság jogerősen megállapította, és velük szemben büntetést szabott ki.
- [2] A felperes módosított keresetében az élethez, testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, valamint az alperes 3.000.000 forint sérelemdíjban és 2017. január 7. napjától járó késedelmi kamatában való marasztalását kérte.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, mert álláspontja szerint a felperes nem szerzett olyan sérüléseket, amelyek igényét megalapoznák.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes élethez, testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy 2017. január 6. napján alkalmazottai bántalmazták, kötelezte 500.000 forint sérelemdíj és ennek 2017. január 7. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére, míg a felperest marasztalta 75.000 forint perköltségben és 151.200 forint meg nem fizetett kereseti eljárási illetékben. A jogerős büntető ítéletben foglaltak alapján állapította meg a felperes Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42.§ (1) és (2) bekezdése, valamint 2:43.§ a) pontja szerinti személyiségi jogának megsértését, és az őt ért nem vagyoni sérelemért a Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése alapján az alperest sérelemdíj megfizetésére kötelezte. A sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelemmel volt arra, hogy a felperest a büntetés-végrehajtás sajátosságából fakadó jogkorlátozottsága folytán a szükségszerű fizikai fájdalom túl mentális gyötrelem is érte, a bántalmazás következtében megszégyenült, megbélyegzetté vált rabtársai között, ezáltal mindennapjai a többi fogvatartotthoz viszonyítva nehezebbé váltak. A felperes követelését mindezek mellett is eltúlzottnak tartotta, és annak kompenzálására 500.000 forint sérelemdíjat és annak kamatait találta alkalmasnak. A perköltség viseléséről a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83.§ (2) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség aránya alapján rendelkezett.
- [5] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak részbeni megváltoztatását és a sérelemdíj mértékének 1.000.000 forintra és ennek az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira való felemelését, az eljárási illetékben és a perköltségben való marasztalás során a pernyertesség-pervesztességi arány figyelembevételének mellőzését és az alperesnek első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint a sérelemdíj mértékének meghatározásakor az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal értékelte, hogy zárkájában minden előzmény nélkül indokolatlanul fogták közre az alperes alkalmazottai; valójában félreértés történt, mert másik rabtárs ellen irányult volna a testi

fenyítés; arcát úgy megütötték, hogy a földre esett; földön fekvő helyzetében két alkalommal fejen ütötték, majd további két alkalommal bele is rúgtak; és a bántalmazás hatására bevizelt. Hangsúlyozta, hogy nem is a fizikai sérelmek viselték meg igazán, hanem az a tény, hogy visszaéltek kiszolgáltatott helyzetével. A történeteket szégyenében nem merte elmondani, zárkatársai csak a külsérelmi nyomokat észlelték rajta. Tűrnie kellett a bántalmazás következményeit, a megszégyenülést, és ez az állapot az átszállításával sem szűnt meg. Jelenleg is büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodik, de a történetek az elhelyezési körülményeire továbbra is hatással vannak. A perköltség megfizetésére és az eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezés kapcsán sérelmezte a Pp. 83.§ (3) bekezdése alkalmazásának mellőzését, mert megítélése szerint követelése nem volt nyilvánvalóan eltúlzott, a személyiségi jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelme eredményes volt, az alperes pedig az ellenkérelem benyújtásáig a jogalapot sem ismerte el, a perre tehát okot adott.

- [6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [7] A fellebbezés részben alapos.
- [8] A fellebbezési eljárásban a jogsértés ténye, annak körülményei nem voltak vitatottak, így a másodfokú bíróságnak a Pp. 369.§ (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkörében kizárólag abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a felperest ért nem vagyoni sérelemre tekintettel indokolt-e az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj összegének felemelése.
- [9] A Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése szerint akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (3) bekezdés értelmében a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben határozza meg.
- [10] A sérelemdíj mint a személyiségi jogsértés egyik lehetséges szankciójának funkciója kettős: egyrészt kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsértés tekintetében, emellett magánjogi büntetésnek is tekintendő a hasonló jogsértések megelőzésének céljával. Mindezen körülmények együttes figyelembevételével kell az adott esetben a fél javára megítélhető sérelemdíj mértékéről határozni. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a jogintézmény büntető funkciójára a sértettnek okozott hátrány nagyságától függetlenül figyelemmel kell lenni, így a bíróság a sérelemdíj mértékében akkor is kifejezésre juttathatja a társadalom rosszallását, ha a sértettnek okozott hátrány nem jelentős (Kúria Pfv.IV.20.432/2019/5.).
- [11] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy bár a felperes sérülései nem voltak súlyosak, a bántalmazás körülményei, a felperesnek a büntetés-végrehajtási intézet hierarchikus rendszeréből következő kiszolgáltatottsága magát a jogsértést különösen súlyossá tették. A büntetés-végrehajtási örök hatalmi pozíciójukat kihasználva, többen akarategységben bántalmazták a felperest, aki nem volt abban a helyzetben, hogy a bántalmazással szemben védekezzen, azt megszégyenülten kellett tudomásul vennie. Azzal sem lehetett tisztában, hogy az eset a többi fogvatartottból milyen reakciót vált ki, az kiközösítettségéhez, részükről esetleges további bántalmazáshoz vezet-e. A másodfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy az alperes alkalmazottai olyan bűncselekmény elkövetésében vettek részt, amelynek megakadályozása lett volna a feladatuk. Nem tulajdonított jelentőséget ugyanakkor annak a felperesi hivatkozásnak, hogy tévedésből vált áldozattá, ez még valósága esetén sem teszi súlyosabbá a cselekményt, a felperes jelenlegi elhelyezési körülményeire és azoknak a bántalmazással való összefüggésére pedig adat nem áll rendelkezésre.
- [12] Mindezen körülményeket egybevetve, a jogsértés súlyát, annak a felperesre és a környezetére gyakorolt hatását hangsúlyosan értékelve, a másodfokú bíróság a sérelemdíj összegét 800.000

forintra és annak az elsőfokú ítéletben írt kamataira felemelte, és ennyiben az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg az ítélet indokolásából következően ezt meghaladóan elutasítottnak tekintett részében helybenhagyta.

- [13] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a teljesítési határidőről nem rendelkezett, ezért a Pp. 344.§ (1) bekezdése szerinti határidő megállapításával ezt a hiányosságot pótolta.
- [14] A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes követelése nem volt nyilvánvalóan eltúlzottnak tekinthető, ezért a Pp. 83.§ (3) bekezdése és 102.§ (1) bekezdése alapján mellőzte a felperesnek elsőfokú perköltségben és eljárási illetékben való marasztalását, és az alperest kötelezte a felperes által felszámított díj figyelembevételével a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére.
- [15] A másodfokú eljárásban a felperes költségeit a Pp. 81.§ (5) bekezdésében meghatározott módon nem számította fel, ezért arról rendelkezni nem kellett, az alperes pedig a Pp. 83.§ (3) bekezdésére figyelemmel másodfokú perköltségre nem tarthat igényt. A feljegyzett fellebbezési illeték az alperes illetékmentessége okán az állam terhén marad az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 4.§ (1) bekezdéséből, az 5.§ (1) bekezdés c) pontjából, valamint a Pp. 102.§ (6) bekezdéséből következően.
- [16] A másodfokú bíróság határozatát a Pp. 376.§ (1) bekezdése szerint eljárva tárgyaláson kívül hozta meg.

Pécs, 2020. szeptember 10.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró